

Växter

Material som finns i kassen:

10 lappar
två vita dukar
Förslag på artlekar

Litteratur:

2 Svensk fältflora
Att lära in ute – övningar i bakfickan.

Så här kan man göra:

Om det är vanliga växter, som det finns många av, kan man låta eleverna samla fritt. Ge dem t ex i uppdrag att samla 5-10 växter var. Lägg alla växter på en vit duk, lika bredvid lika. Låt eleverna namnge dem de kan. Namnge själv några till som du tycker att eleverna ska lära sig. Berätta något roligt eller intressant om varje växt. Vad den använts till, varför den heter som den gör, om den går att äta etc. Lek någon av artlekarna för att få namnen att fastna i minnet.

Eller du plockar själv ett antal växter som du tycker att eleverna ska lära sig. Berätta något roligt eller speciellt om varje växt. Dela in eleverna i par. Varje par får en växt och ska hitta en likadan. Jobba vidare med växterna genom att leka någon av artlekarna.

Om det är orkidéer eller andra växter ni inte bör plocka kan man skicka ut eleverna och leta. De får markera platsen och sedan visa varandra.

Exempel på artlekar – fler finns i boken *Att lära in ute, övningar i bakfickan*.

Burr

Lägg några växter framför gruppen som ni vill att eleverna ska lära sig namnen på. Gå igenom vad växterna heter och berätta gärna något roligt om varje växt. En elev förses med en lång pinne och får vända sig om. En annan elev bestämmer vilken av växterna som är burr. Eleven med pinnen får vända sig om och peka på en växt. Gruppen säger då högt och tillsammans växtens namn. Eleven med pinnen får fortsätta ända tills han hamnar på burr. Då ropar klassen BURR. Gör leken många gånger, så att alla får vara den som pekar.

Burr för äldre elever

För att skapa spänning för äldre elever kan ovanstående lek göras i tävlingsform. Gruppen delas in i två lag. Lägg ett antal växter på den vita duken. Berätta vad växterna heter och något som är speciellt med varje växt. Ställ de två lagen på varsin sida om den vita duken. Det ena laget bestämmer vilken växt som är burr, de får viska så att det andra laget inte hör. Det andra laget pekar på och namnger en växt. Ett poäng ges för rätt namn. Laget får fortsätta så länge de säger rätt. Pekar de på växten som är burr skriker det andra laget BURR och laget förlorar alla poäng i den omgången. När laget väljer att sluta eller stött på burr byter lagen roller. Först till ett visst antal poäng är segrare. I denna version gäller det både att kunna namnen på växterna och att vara taktisk.

Fortare och fortare

Lägg ut ett antal växter framför eleverna. Gå tillsammans igenom vilka de är. Läraren pekar på en av växterna och gruppen säger namnet högt i kör. Börja i lugnt tempo och öka takten när eleverna börjar bli säkra. Det brukar gå att avsluta i racertempo.

Kims lek

Denna lek passar bra att leka efter någon av de föregående, då eleverna tränat namn på växterna. Eleverna får blunda medan läraren tar bort en växt. Alla får titta och gissa vad som tagits bort. För att ge alla lite mer tid att tänka kan man införa regeln att de som vet rätt svar sätter fingret på näsan. När läraren ger tecken sägs namnet i kör.

10 frågor

Ni har samlat många växter på den vita duken. Låt två elever välja ut en av växterna, utan att de andra vet vilket. Resten av gruppen ska med så få frågor som möjligt lista ut vilken växt de två eleverna tänker på. Frågorna får bara besvaras med ja eller nej.

En ska bort

Lägg fram fyra växter framför eleverna. Tre av dem hör ihop – de har något gemensamt – den fjärde ska bort. Låt eleverna föreslå vilken som ska bort och förklara varför de tycker det. Ofta finns det många sätt att sortera, det finns många lösningar. Låt eleverna gruppvis göra egna klurigheter till varandra.

Under hökens vingar

När ni arbetat med växter passar denna lek bra. Eleverna väljer varsin växt och ställer upp på linje i ena ändan av lekområdet. Läraren som är hök står vänd mot eleverna.

- Under hökens vingar kom! säger läraren
- Vilka då? frågar eleverna
- Alla som har en flerårig växt, säger läraren

Alla som har en flerårig växt kan gå fritt över, de andra försöker läraren kulla. Kullade elever hjälper läraren att vara hök nästa omgång.

Läraren kan också säga: Alla som har

- en gul blomma
- helbräddade blad
- parallellnerviga blad
- en växt som går att äta
- en växt som är giftig
- en växt som sprider sina frön med vinden
- en växt som har namn efter sitt utseende
- och så vidare efter elevernas förkunskaper

Efter leken passar det bra att samla in elevernas frågor. Var det något de inte visste om sin växt? Lek gärna leken igen, när de fått svar på sina frågor.

Uvar och korpar

Markera ett lek område. Dela in klassen i två grupper. Den ena gruppen är uvar – de klokaste, den andra är korpar – de listigaste. De har sina bon i varsin kortsida av lekområdet. Uvar och korpar ställer sig på linje vända mot varandra. De står i mitten av lekområdet med ca en meter mellan lagen. Läraren kommer med olika påståenden, om växterna ni arbetat med eller annat ni gjort under dagen. Lagen ska bedöma om påståendena är rätt eller fel. Om det är rätt ska uvarna jaga korparna. Kullad korp blir då uv och går över till det andra laget. Om påståendet är fel jagar korparna uvarna. Man är fri i det egna boet.¹

Hämta saker

Klassen delas upp i mindre grupper. Varje grupp väljer en gruppledare. Läraren ber grupperna hämta något. Det kan vara något som börjar på en viss bokstav, något som går att äta, en viss växt, något som är mer än två meter långt etc. Bara gruppledaren får ge föremålet till läraren. Gruppen får ett poäng varje gång de är först med att lämna fram ett föremål. Först till ett visst antal poäng vinner. En bra lek för att träna artkunskap eller få upp värmen.

Vet-lek

Klassen samlas runt något. Det kan vara en gammal ek, en myrstack eller något annat ni ska arbeta med. En elev i taget får berätta något han eller hon ser eller vet om föremålet i fråga. Fortsätt hela varvet runt. Detta är ett bra sätt att samla in gruppens kunskap om något innan man jobbar vidare med det.

Alternativ: En mikrofon (en pinne eller kotte) skickas runt. Den som håller i mikrofonen får säga ett ord han/hon associerar till föremålet. Låt mikrofonen gå runt tills alla associationer är uttömda.

¹ Lek från Joseph Cornell